

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Mgr. Aleše Roztočila a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Petry Weissové v právní věci žalobkyně: **J. L.**, zast. JUDr. Richardem Třeštíkem, advokátem, se sídlem Masarykova 1120/43, Ústí nad Labem, proti žalovanému: **Ministerstvo práce a sociálních věcí**, se sídlem Na Poříčním právu 376/1, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 1. 2024, č. j. MPSV-2024/9850-916, o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 31. 7. 2024, č. j. 178 Ad 3/2024-42,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se odmítá** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

[1] Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím zamítl odvolání žalobkyně a potvrdil rozhodnutí Úřadu práce České republiky – krajské pobočky v Ústí nad Labem (dále též „úřad práce“) ze dne 4. 9. 2023, č. j. 134225/2023/UUA, jímž od října 2023 snížil žalobkyni výši přiznaného příspěvku na péči z 12.800 Kč na 4.400 Kč měsíčně, neboť žalobkyně byla posouzena jako osoba závislá na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni II (středně těžká závislost), jelikož z důvodu dlouhodobě nepříznivého zdravotního stavu není schopna zvládat pět základních životních potřeb posuzovaných podle § 9 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách (orientace, komunikace, péče o zdraví, osobní aktivity, péče o domácnost).

[2] Nadepsaným rozsudkem pak Krajský soud v Ústí nad Labem zamítl žalobu proti rozhodnutí žalovaného.

[3] Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) napadla rozsudek krajského soudu **kasační stížností**. Uvedla, že v rámci řízení ve věci opětovného posouzení nároku a výše příspěvku na péči zahájeného z důvodu konce platnosti předchozího posouzení stupně závislosti nebyla stěžovatelka shlednuta či vyšetřena žádným lékařem a posudkoví lékaři vycházeli pouze z dostupné zdravotní dokumentace. Při hodnocení výsledku sociálního šetření provedeného sociální pracovníci dne 5. 6. 2023 nebyla zohledněna intelektuální úroveň stěžovatelky, tj. její schopnost vnímat pokládané dotazy a chápat je a vyjadřovat se. Opatrovníku stěžovatelky nebyla poskytnuta možnost být přítomen sociálnímu šetření a ani mu nebylo

umožněno sociální pracovníci či posudkovému lékaři sdělit své poznatky a zkušenosti. Stěžovatelka krajskému soudu vytkla, že v rozporu s § 14 odst. 4 zákona o sociálních službách uznal jako zákonný důvod pro změnu rozhodnutí úřadu práce údajné nadhodnocení zdravotního postižení stěžovatelky v předchozím řízení. Zákon umožňuje změnu rozhodnutí o nároku na příspěvek na péči pouze na základě změny skutečností rozhodných pro posouzení oprávněnosti tohoto nároku, a nikoliv také na základě přehodnocení předchozích zjištění, jestliže uvedené rozhodné skutečnosti zůstaly nezměněny.

[4] Žalovaný se ke kasační stížnosti nevyjádřil.

[5] Nejvyšší správní soud posoudil formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost byla podána včas, jde o rozhodnutí, proti němuž je kasační stížnost přípustná, a stěžovatelka je zastoupena advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[6] Předtím, než přistoupí k meritornímu projednání věci, posoudí kasační soud ve věcech, v nichž před krajským soudem rozhodoval specializovaný samosoudce, zda je splněna podmínka přijatelnosti dle § 104a odst. 1 s. ř. s. Dle tohoto ustanovení se pro nepřijatelnost odmítne stížnost, jež svým významem podstatně nepřevyšuje zájmy stěžovatele.

[7] Vymezením institutu nepřijatelnosti a výkladem konceptu přesahu vlastních zájmů stěžovatele se Nejvyšší správní soud podrobně zabýval v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, č. 933/2006 Sb. NSS. O přijatelnou kasační stížnost se podle tohoto usnesení může jednat v následujících typových případech: 1) kasační stížnost se dotýká právních otázek, které dosud nebyly vůbec či nebyly plně řešeny judikaturou Nejvyššího správního soudu, 2) kasační stížnost se týká právních otázek, které jsou dosavadní judikaturou řešeny rozdílně, 3) kasační stížnost bude přijatelná pro potřebu učinit judikaturu odklon, tj. Nejvyšší správní soud ve výjimečných a odůvodněných případech sezná, že je namístě změnit výklad určité právní otázky, řešené dosud správními soudy jednotně, 4) v napadeném rozhodnutí krajského soudu bylo shledáno zásadní pochybení, které mohlo mít dopad do hmotně-právního postavení stěžovatele. O zásadní právní pochybení se v konkrétním případě může jednat především tehdy, pokud: a) krajský soud ve svém rozhodnutí nerespektoval ustálenou a jasnou soudní judikaturu a nelze navíc vyloučit, že k tomuto nerespektování nebude docházet i v budoucnu, b) krajský soud v jednotlivém případě hrubě pochybil při výkladu hmotného či procesního práva.

[8] V posuzovaném případě Nejvyšší správní soud shledal, že žádná z těchto podmínek nebyla naplněna, a kasační stížnost je proto ve smyslu § 104a s. ř. s. nepřijatelná.

[9] Námitka stěžovatelky, že opatrovníku stěžovatelky nebyla poskytnuta možnost být přítomen sociálnímu šetření a ani mu nebyla poskytnuta možnost sociální pracovníci či posudkovému lékaři sdělit své poznatky a zkušenosti, je nepřípustná podle § 104 odst. 4 s. ř. s., neboť ji stěžovatelka neuplatnila v řízení před krajským soudem, ač jí v tom nic nebránilo (ve vyjádření ze dne 25. 4. 2024 stěžovatelka pouze navrhla, aby byl soudem vyslechnut její opatrovník, který by mohl popsat schopnosti a dovednosti, pokud jde o její samostatnost či závislost na pomoci druhých; to je ovšem námitka svou podstatou odlišná od námítky, že řízení před správními orgány bylo zatíženo vadou z důvodu neumožnění

pokračování

opatrovníku sdělit podstatné okolnosti). Stěžovatelka ostatně tuto námitku neuplatnila ani v odvolání proti rozhodnutí úřadu práce. Nejvyšší správní soud pouze pro úplnost konstatuje, že ze záznamu o sociálním šetření ze dne 15. 2. 2023 založeného ve spisu vyplývá, že se jej opatrovník stěžovatelky účastnil a k věci se vyjadřoval.

[10] K posudkovému řízení se NSS opakovaně vyjádřil ve svých rozhodnutích, např. v rozsudku ze dne 21. 9. 2020, č. j. 1 Ads 224/2019-20, kde uvedl, že „posudkové řízení je specifickou formou správní činnosti (srov. § 16a zákona č. 582/1991 Sb.) spočívající v posouzení zdravotního stavu občana a některých důsledků z něj vyplývajících pro oblast sociálního zabezpečení a důchodového pojištění. Jde o postup posudkového orgánu, jehož hlavním obsahem je posudková činnost, která předpokládá vedle odborných lékařských znalostí též znalosti z oboru posudkového lékařství. Výsledkem posouzení je potom odborný posudek, který je pro správní orgán stěžejním důkazem, a na který je při nedostatku odborné erudice odkázán. Proto je třeba klást zvýšený důraz na jednoznačnost, určitost, úplnost a přesvědčivost každého takového posudku. Tyto náležitosti posudek splňuje pouze v případě, že se v něm posudková komise vypořádá se všemi rozhodnými skutečnostmi, přihlédne k potížím udávaným účastníkem řízení, výsledkům sociálního šetření a lékařským zprávám. Své závěry musí posudková komise náležitě podložit a odůvodnit. Je nezbytné, aby posudek obsahoval vysvětlení, jakým způsobem posudková komise hodnotila veškeré posudkové podklady, které z nich považovala za relevantní, případně z jakého důvodu se od závěrů uvedených v některých z nich odchýlila. Posuzovaný zdravotní stav potom musí být popsán dostatečně jasně a přesně, aby nevystávaly žádné další pochybnosti (srov. např. rozsudek ze dne 5. března 2015, č. j. 6 Ads 299/2014–25, či ze dne 30. 1. 2019, č. j. 6 Ads 34/2018–17.“

[11] Žalovaný při posouzení věci vycházel ze závěrů Posudkové komise MPSV v Ústí nad Labem, která při posouzení zdravotního stavu stěžovatelky vycházela z posudkového spisu OSSZ Ústí nad Labem, spisu oddělení odvolání a správní agendy Ústeckého kraje, zdravotní dokumentace praktického ošetřujícího lékaře stěžovatelky a sociálního šetření provedeného krajskou pobočkou úřadu práce dne 5. 6. 2023. [obsahuje citlivé údaje].

[12] Uvedené závěry PK MPSV považuje Nejvyšší správní soud za úplné, logické a přesvědčivé. Žalovaný, který nemá odborné medicínské znalosti, proto postupoval správně, když z posudku PK MPSV vycházel při posouzení věci. Námitky stěžovatelky, že nebyla shlednuta či vyšetřena žádným lékařem, posudkoví lékaři vycházeli pouze z dostupné zdravotní dokumentace, při hodnocení výsledku sociálního šetření provedeného sociální pracovníci nebyla zohledněna intelektuální úroveň stěžovatelky, uvedené závěry PK MPSV nevyvrací. Stěžovatelka totiž konkrétně neuvádí jak by její shlednutí či vyšetření při jednání PK MPSV mohlo ovlivnit závěry této komise. Nejvyšší správní soud v této souvislosti poukazuje na rozsudek ze dne 14. 9. 2011, č. j. 4 Ads 82/2011 – 44, v němž judikoval, že „přímé osobní vyšetření posuzované osoby lékařem okresní správy sociálního zabezpečení a posudkovou komisí Ministerstva práce a sociálních věcí by v řízení o příspěvku na péči podle zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách, mělo být pravidlem. Takové pravidlo však nemůže platit bezvýjimečně a vždy musí být náležitě zohledněny konkrétní okolnosti projednávaného případu.“ Intelektuální úrovní stěžovatelky se PK MPSV zabývala a zohlednila ji ve svém posouzení.

[13] Výtka stěžovatelky, že krajský soud v rozporu s § 14 odst. 4 zákona o sociálních službách uznal jako zákonný důvod pro změnu posouzení stupně závislosti údajné nadhodnocení zdravotního postižení stěžovatelky v předchozím řízení, není opodstatněná, jelikož v posuzované věci se nejednalo o změnu rozhodnutí úřadu práce. Jak ve vztahu k této námitce stěžovatelky v bodu 20 napadeného rozsudku zmínil krajský soud, platnost posudku, na jehož základě byl stěžovatelce příspěvek na péči původně přiznán pro stupeň závislosti III ve výši 12.800 Kč, byla stanovena do 31. 1. 2023 a poté vypršela. Úřad práce tedy byl povinen zahájit řízení z moci úřední ve věci opětovného posouzení nároku a výše příspěvku na péči, v němž bylo zapotřebí vydat nový posudek. Na uvedené pak krajský soud navázal v bodu 22 rozsudku, kde zcela správně a přiléhavě vysvětlil, že správní orgány svá předchozí rozhodnutí, kterými byl žalobkyni přiznán vyšší příspěvek na péči, nepřehodnotily a nezměnily, nýbrž v novém řízení zahájeném po ukončení platnosti předchozího posudku opětovně posoudily zdravotní stav stěžovatelky, přičemž toto posouzení působí do budoucnosti, nikoli do minulosti. Nejvyšší správní soud dodává, že úřad práce na své dřívější rozhodnutí o posouzení nároku stěžovatelky a výši přiznaného příspěvku na péči ve svém rozhodnutí poukázal, ale nijak jej neměnil.

[14] Lze tedy uzavřít, že krajský soud věc rozhodl v souladu s judikaturou Nejvyššího správního soudu, která není rozporná a není ji třeba překonat s ohledem na její nesprávnost. Nejvyšší správní soud nezjistil ani žádné hrubé pochybení krajského soudu, které by mělo dopad do hmotněprávního postavení stěžovatelky. Nelze tedy shledat, že by kasační stížnost podstatně přesahovala vlastní zájmy stěžovatelky, a Nejvyšší správní soud ji proto odmítl pro nepřijatelnost dle § 104a odst. 1 s. ř. s.

[15] O náhradě nákladů řízení soud rozhodl podle úspěchu ve věci v souladu s § 60 odst. 1 a 2 ve spojení s § 120 s. ř. s. (k tomu srov. usnesení rozšířeného senátu č. j. 8 As 287/2020-33, část III. 4.). Stěžovatelka v řízení úspěch neměla, proto nemá právo na náhradu nákladů řízení. Procesně úspěšný žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť se jedná o věc sociální péče.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 28. února 2025

Mgr. Aleš Roztočil
předseda senátu